

Oslo kommune
Rådet for funksjonshemmede

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester
Rådhuset
0037 Oslo

Dato: 23.05.2013

Deres ref:	Vår ref (saksnr):	Saksbeh:	Arkivkode:
	201301599-3	Bente Arnesen, 23 46 14 69 eller 952 66 645	200

HØRING - ENDRINGER I PASIENT- OG BRUKERRETTIGHETSLOVEN - RETT TIL BRUKERSTYRT PERSONLIG ASSISTANSE (BPA)

Det vises til tilsendt brev datert 3. april vedrørende ovennevnte sak. Rådet for funksjonshemmede har behandlet saken og ønsker å avgi følgende uttalelse:

Rådet er svært tilfreds med at regjeringen sier ja til rettighetsfesting av brukerstyrt personlig assistanse. Det gir brukeren større valgfrihet og fleksibilitet i hverdagen.

Det utsendte høringsnotatet synes likevel noe lemfeldig og lite gjennomarbeidet. Rådet stiller seg særlig negative til to forslag fra departementet:

- At rettigheten først inntretr når brukeren har behov for mer enn 25 timer bistand i uka.
- At beboere i samlokaliserte boliger ikke har rett til BPA (enten de flytter inn og har med seg BPA-ordningen eller bor der når de søker).
- At brukere over 67 år ikke gis den samme retten som de under 67 år.

Argumentet om at antall med rett til BPA vil kunne stige betraktelige dersom de over 67 år inkluderes i ordningen, er urimelig. Personer med store funksjonsnedsettelse fortsetter å ha disse selv etter fylte 67 år, og eldre over 67 år kan naturligvis få funksjonsnedsettelse som yngre også gjør. Målet må være å bidra til et selvstendig liv med et helhetlig hjelpetilbud uansett alder. Selv om funksjonsnedsettelsen kan kobles til en naturlig aldring hos personen, bør det likevel kunne gis BPA. Årsaken til funksjonsnedsettelsen skal ikke ha betydning for rettigheten til BPA. Individets rett til kontroll over eget liv må være avgjørende.

Rådet for funksjonshemmede etterlyser alternativer til de brukere av BPA som fyller 67 år. Er det familie og pårørende som skal opprettholde livskvaliteten eller skal brukeren passiviseres? For mange sterkt funksjonshemmede vil da sykehjem være eneste løsningen. Dette er i sterk kontrast til målsettingen om at eldre skal kunne fortsette å være hjemmeboende.

Eldreomsorg og seniorpolitikk er tema i de fleste politiske partier. Det anbefales at eldre arbeider lengre enn før, aktive eldre er honnørord som brukes om både de som arbeider i godt voksen alder, de som klarer seg selv og de som trenger omsorgstjenester. Dette er også en satsing innenfor IA-avtaleverket (prioritetsområde tre) som skal styrkes etter at målsettingen

om redusert sykefravær (prioritetsområde en) regnes som oppnådd. En rettighetsfesting av BPA også til de over 67 år vil bidra til at honnørordene fylles med reelt innhold. I det minste må det være slik at de som har rett til BPA før fylte 67 år, beholder denne retten også etter fylte 67 år.

Rådet for funksjonshemmede vil understreke at retten til BPA må gjelde for personer som bor i samlokaliserte boliger. Både de som alt har BPA og flytter inn i en samlokalisert bolig og de som allerede bor i en samlokalisert bolig, - må ha rett til BPA på lik linje med andre. Samlokaliserte boliger og institusjoner er kommunens måte å organisere praktisk bistand på. Dersom retten til BPA forsvinner når du bor en slik bolig vil det forringe dine muligheter til å ha aktiviteter utenfor hjemmet, og det er en urimelighet og forskjellsbehandling som rådet tar avstand fra. Målet er et uavhengig liv uavhengig av hvor du bor.

Svært mange som har BPA i dag har færre enn 25 timer i uka. Enten en bruker har over eller under 25 timer bør det være en rettighet, dersom BPA er mest hensiktsmessig for den det gjelder. Det er den enkeltes behov for tjenester som skal være avgjørende, ikke brukerens eller kommunens eventuelle tilpasning til regelen med minst 25-timer pr. uke. Vedkommende kan ha et stort behov for et langt færre antall timer enn hva departementet foreslår som ”stort behov”. Om lag halvparten av de som har BPA i dag vil i følge forslaget utelukkes fra rettighetsfestningen, og det blir som før opp til den enkelte kommune og bydel og deres økonomi. Dette er svært uheldig og vil slå bena under selve intensjonen med ordningen. Nemlig at brukeren selv avgjør hva assistentens oppgaver skal være og til hvilke tider, dog innenfor rammen av vedtaket. Rådet for funksjonshemmede er skeptiske til Rambølls vektlegging på at det viktigste blir å begrense omkostningene ved tjenesten. Rådet minner om at virkeområdet under Norsk Standard NS 8435 regulerer forholdet mellom kommunene som oppdragsgiver og den som har vedtak om tjenester organisert som BPA, men at ”kontrakten innskrenker ikke kommunens ansvar for at den som har et tjenestebehov, skal få et forsvarlig tjeneste” (NS 8435:2011 Alminnelige kontraktsbestemmelser for brukerstyrt personlig assistanse (BPA)).

Når BPA-samvirket Uloba er bekymret for regjeringens forslag, er det vel verdt å lytte til. Uloba stiller seg negative til forslaget om 67-års regelen og innslagspunktet på 25 – 32 timer og mener blant annet at forslaget legger opp til fortsatt store kommunale forskjeller. Uloba påpeker også at det fortsatt må være adgang til assistanse utenfor hjemmet og utenfor hjemkommunen.

Rådet for funksjonshemmede mener videre at lovforslaget burde ha større fokus på mennesker med funksjonsnedsettelse og deres styring av eget liv og livskvalitet. Brukermedvirkning er essensielt i organiseringen av alle kommunale omsorgstjenester, også BPA. Ordningen må rettighetsfestes uavhengig av alder, uavhengig av bosituasjonen og uavhengig av hvor mange timer det kan gis. Brukerundersøkelser viser at det er kombinasjonen av gode relasjoner til assistentene, fleksibilitet og muligheten til selvstendig liv, - som gjør ordningen god for brukerne.

Generelt om BPA og forslaget.

Målet med brukerstyrt personlig assistanse (BPA), slik det er beskrevet blant annet i Rundskriv I – 20/2000 til Lov om sosiale tjenester m.v., er å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid og samvær med andre, og å bidra til at funksjonshemmede får et aktivt og mest mulig uavhengig

liv til tross for funksjonsnedsettelsen.

Ordningen fungerer slik at den funksjonshemmede selv, eventuelt med bistand fra en nærstående, organiserer og leder arbeidet med assistentene.

I ovennevnte rundskriv og i Norsk Standard for BPA NS 8435:2011, er ordningen definert som *«en alternativ organisering av praktisk og personlig hjelp for sterkt funksjonshemmede som har behov for bistand i dagliglivet, både i og utenfor hjemmet»*.

I det mottatte høringsnotatet ”Endringer i pasient- og brukerrettighetsloven – rett til brukerstyrt personlig assistanse (BPA)”, er definisjonen gjengitt slik: *«Brukerstyrt personlig assistanse er en alternativ måte å organisere praktisk bistand på.»*

Rådet for funksjonshemmede i Oslo mener det er uheldig dersom dette er ment som, eller kan bli oppfattet som, en endring av ordningens formål. Det er grunnleggende viktig at BPA bevares og forsterkes som en alternativ organisering av praktisk bistand både i og utenfor hjemmet, og at det er brukeren selv som avgjør hvordan den praktiske hjelpen organiseres. Rådet går i denne sammenheng ut fra at regjeringens mål om full deltagelse og likestilling er gjeldende premiss. Høringsnotatets forsøk på å innsnevre forståelsen av hva BPA er, setter om det blir lagt til grunn, premissen om full likestilling og deltagelse i spill.

Med hilsen

Bente Arnesen
rådssekretær

Godkjent og ekspedert elektronisk

Kopi til Helse- og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no.